

Vilniaus universiteto Centrinės akademinės etikos komisijos 2019 metų veiklos ataskaita

Vilniaus universiteto Centrinė akademinės etikos komisija (toliau – Komisija) yra nepriklausoma Universiteto akademinės savivaldos institucija, sudaryta remiantis Vilniaus universiteto statutu ir savo veikloje besivadovaujanti Akademinės etikos kodeksu ir Senato patvirtintais Komisijos nuostatais. Komisija pagal kompetenciją nagrinėja skundus ir kreipimusis dėl akademinės etikos pažeidimų ir aiškina savo nuostatus bei Akademinės etikos kodeksą. Komisiją sudaro 8 įvairių akademinų padalinių atstovai: penki Universiteto dėstytojai ar mokslo darbuotojai ir trys Vilniaus universiteto Studentų atstovybės kiekvienais metais deleguojami studentai. Savo veiklą 2019 m. vykdė 2018 m. rugsėjo 25 d. Senato nutarimu patvirtintos sudėties Komisija (pirmininkė prof. Rita Šerpytytė). 2019 metais Komisija gavo 11 skundų ar kitų kreipimūsi: keturi skundai (kreipimaisi) buvo gauti iš studentų, vienas kreipimasis – iš Universiteto rektoriaus, o likusieji – iš Universiteto akademinų darbuotojų. Pažymėtina, kad Komisijos gautų skundų ir kreipimūsi skaičius liko iš esmės nepakitęs nuo 2018 metų, kada gauta 12 skundų ir kreipimūsi. Vertinant per 2019 metais gautus skundus ir kreipimusis, galima padaryti šiuos apibendrinimus:

1. Net 6 iš 11 Komisiją 2019 m. pasiekusių skundų ar kreipimūsi pripažinti nepagrįstais, pateiktais ne pagal kompetenciją arba Komisijos sprendimu palikti nenagrinėtai. Dažnu atveju tokie sprendimai priimti atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjų reikalavimai ar ginčo objektas nepatenka į Komisijos veiklos sritį. Į Komisiją kreiptasi dėl administracijos darbo laiko, netinkamos dėstytojo veiklos svarstymo studijų programų komitete formos, darbo sutarties su dėstytoju nesudarymo. Tokia situacija dar sykį patvirtina pernykštėje Komisijos metinėje ataskaitoje jau iškeltą nuolatinės Universiteto komisijos, kuri spręstų į su darbo ginčais susijusius kreipimusis, steigimo poreikį.

2. 2019 metais komisija pirmą kartą nagrinėjo Universiteto rektoriaus pateiktą skundą, pateiktą vadovaujantis Universiteto statuto 5 straipsnio 5 dalimi, dėl Universiteto akademinės bendruomenės nario veiklos atitikimo Universiteto misijai, veiklos tikslams, principams ir uždaviniams. Skundo nagrinėjimo metu paliesti konfidencialumo pareigos laikymosi klausimai. Komisija pastebėjo, jog konfidencialumo sąvoka ar teisė ją apibrėžti konkrečiam subjektui Universiteto teisės aktuose aiškiai nenumatyta, o pareiga nagrinėti šios pareigos nesilaikymo pažeidimus aiškiai nenustatyta nei Komisijai, nei kitam Universitete veikiančiam dariniui. Todėl Komisija atkreipia Senato dėmesį į universiteto veiklą reglamentuojančių dokumentų galimą tobulinimo poreikį.

3. Praėjusiais metais nagrinėdama vieną iš skundų Komisija pakeitė padalinio akademinės etikos komisijos priimtą sprendimą, kuriuo konstatuotas šiurkštus akademinės etikos pažeidimas. Komisija pažymi, kad šiurkštus akademinės etikos pažeidimas įprastai konstatuojamas

tik pažeidėjui savo veiksmais esmingai šiurkščiai pažeidus Universitete ginamas akademinės etikos vertybes. Konstatavus tokį pažeidimą kyla ir pačios sunkiausios pasekmės, todėl šiurkštaus akademinės etikos pažeidimo konstatavimas reikalauja aiškaus, išsamaus ir abejonių nekeliančio pagrindimo akademinės etikos komisijoje.

4. Dalis kreipimūsi Komisijos atmesti kaip pateikti ne pagal kompetenciją. Tarp tokių pateko studento kreipimasis, skundžiant sprendimą šalinti studentą iš Universiteto, o taip pat skundo Komisijai pateikimas, analogišką skundą paraleliai pateikiant ir ginčų nagrinėjimo komisijai. Tokie kreipimaisi ne tik apkrauna Komisijos veiklą, bet ir užvilkina realų sprendžiamų ginčų išnagrinėjimą. Šie atvejai be kita ko parodo, kad Komisijos kompetencija, kreipimosi į ją tvarka aiški ne visiems bendruomenės nariams. Siekiant ateityje sumažinti panašių atvejų skaičių, Komisija mano, kad jos sprendimai turėtų būti lengviau prieinami Universiteto bendruomenės nariams (šiuo metu www.vu.lt svetainėje informacija apie Universiteto nuolatinių komisijų sprendimus nėra lengvai prieinama).

5. Komisija siūlo spręsti skunduose įvardintas problemas, nes ir tada, kai etikos pažeidimo fakto nepavyksta identifikuoti, dažnai išryškėja su etika susijusių problemų. Tokiu pavyzdžiu galėtų būti Komisijos sprendimas, reaguojant į studento skunde pateiktą informaciją apie patyčias, kuriame buvo rekomenduota Universiteto administracijai atlikti anoniminę studentų apklausą dėl patyčių paplitimo Universitete lygmens bei su jo rezultatais supažindinti Komisiją bei visą Universiteto bendruomenę.

6. Be skundų ir kreipimūsi nagrinėjimo, Komisija pagal kompetenciją susirašinėjo su Lietuvos Respublikos Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba. Su šia institucija keistasi dalykine ir statistine informacija, Komisijos nariai dalyvavo šios tarnybos organizuotoje diskusijoje. Komisija įvairiuose susitikimuose bei susirašinėjime laikėsi nuomonės, jog ji ir kitų aukštųjų mokyklų akademinės etikos komisijos nėra pavaldžios Kontrolieriaus tarnybai ir kad Kontrolieriaus tarnyba neturi įgaliojimų naikinti aukštųjų mokyklų akademinės etikos komisijų sprendimų bei konstatuoti šių komisijų procedūrų pažeidimus. Dėl aukštųjų mokyklų akademinės etikos komisijų ir Kontrolieriaus tarnybos kompetencijos atribojimo mūsų Komisijos iniciatyva buvo suorganizuoti du susitikimai su Akademinės etikos ir procedūrų tarnybos atstovais. Paskutinis susitikimas su Kontroliere vyko Vytauto Didžiojo Universitete 2019 m. birželio mėnesį, kuriame dalyvavo dar penkių Lietuvos aukštųjų mokyklų akademinės etikos komisijų nariai ir kuriame aptartos aukštųjų mokyklų akademinės etikos problemos, pasidalinta gerąja praktika ir rūpesčiais. Šiam susitikimui susilaukus abipusių teigiamų atsiliepimų sutarta, kad jie taps nuolatinais.